

Υπόθεση C-283/09

Artur Weryński

κατά

Mediatel 4B spółka z o.o.

(αίτηση του Sąd Rejonowy dla
Warszawy Śródmieście
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Διεξαγωγή αποδείξεων —
Εξέταση μάρτυρα από το δικαστήριο εκτελέσεως κατόπιν αιτήματος του αιτούντος
δικαστηρίου — Καταβαλλόμενη στους μάρτυρες αποζημίωση»

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott της 2ας Σεπτεμβρίου 2010 . . . I - 605

Απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 17ης Φεβρουαρίου 2011 . . . I - 621

Περίληψη της αποφάσεως

1. *Προδικαστικά ερωτήματα — Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου — Πράξη εκδοθείσα βάσει του τίτλου IV του τρίτου μέρους της Συνθήκης ΕΚ — Υποβολή αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως από δικαστήριο του οποίου οι αποφάσεις μπορούν να προσβληθούν με ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου — Υποβολή αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά τη μεταβατική περίοδο που προηγήθηκε της ενάρξεως ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας — Εμπίπτει (Άρθρο 267 ΣΛΕΕ)*
2. *Προδικαστικά ερωτήματα — Υποβολή στο Δικαστήριο — Αναγκαιότητα της εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου — Έννοια (Άρθρο 267, εδ. 2, ΣΛΕΕ)*

3. Προδικαστικά ερωτήματα — Υποβολή στο Δικαστήριο — Εθνικό δικαστήριο υπό την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ — Έννοια — Ενέργειες του δικαστηρίου στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις
(Άρθρο 267, εδ. 2, ΣΛΕΕ· κανονισμός 1206/2001 του Συμβουλίου)
4. Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις — Κανονισμός 1206/2001 — Έννοια των εξόδων
(Κανονισμός 1206/2001 του Συμβουλίου, άρθρα 14 και 18 §§ 1 και 2)

1. Δεδομένου ότι με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας διευρύνθηκε το δικαίωμα υποβολής αιτήσεως για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, τα πρωτοβάθμια δικαστήρια έχουν στο εξής το δικαίωμα αυτό όταν πρόκειται περί πράξεων εκδοθεισών στο πλαίσιο του τίτλου IV της Συνθήκης ΕΚ, ο οποίος επιγράφεται «θεωρήσεις, άσυλο, μετανάστευση και άλλες πολιτικές σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων».

Πάντως, ο επιδιωκόμενος με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ σκοπός της αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ του δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων καθώς και η αρχή της οικονομίας της δίκης συνηγορούν υπέρ του να κρίνονται παραδεκτές αιτήσεις κατώτερων δικαστηρίων για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως οι οποίες υποβλήθηκαν λίγο πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας στο πλαίσιο της μεταβατικής περιόδου και εξετάζονται από το Δικαστήριο μετά τη θέση σε ισχύ

αυτής της Συνθήκης. Απόρριψη αυτών των αιτήσεων ως απαράδεκτων θα είχε απλώς ως συνέπεια την εκ νέου υποβολή του ίδιου προδικαστικού ερωτήματος από το αιτούν δικαστήριο, το οποίο εν τω μεταξύ απέκτησε το δικαίωμα να υποβάλει προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο, πράγμα το οποίο θα συνεπαγόταν υπερβολικό αριθμό διαδικαστικών πράξεων και άνευ λόγου επιμήκυνση της διάρκειας της κύριας δίκης. Πρέπει επομένως να γίνει δεκτό ότι το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα, από 1ης Δεκεμβρίου 2009, να επιλαμβάνεται αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως υποβαλλόμενης από δικαστήριο του οποίου οι αποφάσεις υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, ακόμη και στην περίπτωση που η αίτηση υποβλήθηκε προ της ημερομηνίας αυτής.

(βλ. σκέψεις 28-31)

2. Εάν ως προς τη λυσιτέλεια του προδικαστικού ερωτήματος ίσχυαν εξαιρετικά υψηλές απαιτήσεις, σε πολλές περιπτώσεις στις οποίες τίθεται ζήτημα ερμηνείας του κανονισμού 1206/2001, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις, ως προς τους κανόνες διεξαγωγής των αποδείξεων, η ερμηνεία πράξεως κατόπιν αιτήσεως για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως θα καθίστατο αδύνατη. Συγκεκριμένα, τα περισσότερα από τα ζητήματα ερμηνείας αφορούν μόνον εμμέσως τις κύριες δίκες στο πλαίσιο των οποίων εγείρονται.

Εξ αυτού έπεται ότι μόνο με τη διασταλτική ερμηνεία της έννοιας «για την έκδοση της δίκης του απόφασης», όπως αυτή χρησιμοποιείται στο άρθρο 267, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, είναι δυνατό να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να κριθούν απαράδεκτα πλήθος διαδικαστικών ζητημάτων, ιδίως όσα ανακύπτουν στο πλαίσιο της εφαρμογής του κανονισμού 1206/2001, και επομένως να μη μπορούν να εξεταστούν από το Δικαστήριο.

Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έννοια αυτή καλύπτει το σύνολο της διαδικασίας η οποία καταλήγει στην έκδοση αποφάσεως από το αιτούν δικαστήριο, προκειμένου το Δικαστήριο να είναι σε θέση να αποφανθεί επί της ερμηνείας του συνόλου των διαδικαστικών διατάξεων του δικαίου της Ένωσης τις οποίες υποχρεούται να εφαρμόσει το αιτούν

δικαστήριο για την έκδοση της δίκης του αποφάσεως. Άλλως ειπείν, η εν λόγω έννοια περιλαμβάνει όλη τη διαδικασία εκδόσεως της αποφάσεως, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου των σχετικών με τα δικαστικά έξοδα ζητημάτων.

(βλ. σκέψεις 39, 41-42)

3. Τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να υποβάλλουν προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο μόνον εφόσον εκκρεμεί ενώπιόν τους ένδικη διαφορά και εφόσον καλούνται να αποφανθούν στο πλαίσιο διαδικασίας που πρόκειται να καταλήξει στην έκδοση αποφάσεως δικαιοδοτικού χαρακτήρα.

Μολονότι αληθεύει ότι η συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων δεν έχει ως αναγκαία συνέπεια την έκδοση δικαστικής αποφάσεως, γεγονός πάντως είναι ότι η εξέταση μάρτυρα ενώπιον δικαστηρίου αποτελεί πράξη διενεργούμενη στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας η οποία πρόκειται να καταλήξει στην έκδοση αποφάσεως δικαιοδοτικού χαρακτήρα. Το ζήτημα ποιος φέρει τα έξοδα της εξετάσεως του μάρτυρα εντάσσεται στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας. Επομένως, υφίσταται άμεσος σύνδεσμος μεταξύ του προδικαστικού ερωτήματος και της ασκήσεως της δικαιοδοτικής λειτουργίας του αιτούντος δικαστηρίου.

(βλ. σκέψεις 44-45)

4. Το άρθρο 14 και το άρθρο 18 του κανονισμού 1206/2001, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις, έχουν την έννοια ότι το αιτούν δικαστήριο δεν υποχρεούται να προκαταβάλει στο δικαστήριο εκτελέσεως ποσό έναντι της αποζημίωσης ή να αποδώσει εκ των υστέρων την καταβληθείσα στον εξετασθέντα μάρτυρα αποζημίωση.

Ειδικότερα, η σύνδεση του ζητήματος των εξόδων με τον ορισμό αυτής της έννοιας κατά το εθνικό δίκαιο θα ήταν αντίθετη προς το πνεύμα και τον σκοπό του κανονισμού 1206/2001, ο οποίος αποσκοπεί στην ταχεία και άνευ επιπλοκών εκτέλεση της παραγγελίας διεξαγωγής αποδείξεων. Επομένως, όσον αφορά τους όρους που χρησιμοποιεί το

άρθρο 18, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, ως «τέλη» πρέπει να νοούνται τα ποσά που εισπράττει το δικαστήριο για το έργο το οποίο επιτελεί, ενώ ως «έξοδα» πρέπει να νοούνται τα ποσά που καταβάλλει το δικαστήριο σε τρίτους κατά την πρόοδο της διαδικασίας, ιδίως σε πραγματογνώμονες και σε μάρτυρες. Ως εκ τούτου, στην έννοια των εξόδων κατά το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1206/2001 υπάγεται και η αποζημίωση που καταβάλλεται σε μάρτυρα εξεταζόμενο από το δικαστήριο εκτελέσεως. Πάντως, δεν μπορεί, να γεννάται υποχρέωση αποδόσεως για το αιτούν δικαστήριο, παρά μόνον εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής μιας από τις παρεκκλίσεις που εισάγει το άρθρο 18, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού.

(βλ. σκέψη 58-59, 61, 63, 69 και διατακτ.)